VALTIONEUVOSTON KANSLIA

Valtioneuvoston tulevaisuusselonteon 1. osa
Jaettu ymmärrys työn murroksesta

TULEVAISUUS-
SELONTEKO

Vaikuttava kaksivaiheinen tulevaisuusselonteko

- Teemana työn murros ja tulevaisuuden työ
- 1. osa: Jaettu ymmärrys työn murroksesta
  - Julkaistu 8.6.2017, http://vnk.fi/julkaisut
- 2. osa, kesä 2018: Valmiuksien ja ratkaisuvaihtoehtojen luominen työn murroksen aiheuttamiin systeemisiin muutoksiin

Valtioneuvoston tulevaisuusselonteon 1. osa: Jaettu ymmärrys työn murroksesta

- Keskusteleva ja vuorovaikutteinen prosessi, joka tuottaa 1) jaettua ymmärrystä ja 2) ratkaisuehdotuksia
- Tukeudutaan kansalliseen ennakoinnin toimintatapaan ja siinä olemassa oleviin rakenteisiin
- Taustatyönä VN TEAS hanke työn tulevaisuudesta, tekijänä VTT Oy, valmistui 3.3.2017
- Tilannekatsaukseen käyty läpi yli 80 työn tulevaisuutta luotaavaa tutkimusta, selvitystä ja raporttia
- Jaetun ymmärtämisen rakentamiseksi n. 40 tapahtumaa, työpajaa, kokousta ja keskustelutilaisuutta, joissa työ esillä ja käsittelyssä
- Yli 30 asiantuntijatapaamista syventänyt ymmärrystä
- Fokuksessa se mitkä ovat keskeiset muutoskulut työn murroksessa ja mihin kannattaisi jatkossa keskittyä

Jaettu ymmärrys työn murroksen ajureista

TULEVAISUUS-
SELONTEKO

- Arvonmuodostuksen uusi logiikka ja työmarkkinoiden rakennemuutos
- Uusien teknologioiden ja digitalisaation vaikutus työhön
- Väestönmuutos, muuttoliike ja kansainvälistynyt työelämä

Tulokset: Keskeiset muutoskulut työn murroksessa

TULEVAISUUS-SELONTEKO

- Työn sisällön, käytäntöjen ja organisointitapojen muutokset
- Työnantaja-työntekijä-suhteen muutos
- Toimeentulon muutos
- Osaamisen muutos
- Työn yhteiskunnallisen merkityksen muutos
- Uudet työn käsitteet

Kun talouskasvu ei enää automaattisesti takaa työllisyyden kasvua

Kun työtä tehdään globaaleilla alustoilla ja mobiileissa, virtuaalisissa tai väliaikaisissa verkostoissa ja ilman perinteistä työntekijä-työnantaja-suhdetta

Kun toimeentulo rakentuu useista puroista ja kun työ ei enää ole pääasiallinen väylä kiinnittyä yhteiskuntaan

Kun työ polarisoituu korkean ja matalan tuottavuuden ja osaamisen töiksi

Kun työ ei enää tarkoita sitä, mitä se on perinteisesti tarkoittanut

Kun digitaloudessa skaalaedut voivat olla valtavia ja tekoälyinvestoinneista saatavat edut nopeita ja radikaaleja

Kun talouskasvu ei enää automaattisesti takaa työllisyyden kasvua	•Miten järjestetään hyvinvointiyhteiskunta, jos talouskasvusta huolimatta kasvava osa ihmisistä jää perinteisen työelämän ulkopuolelle ja palkkatyön verotuksesta saatava rahoituspohja murenee?
Kun työtä tehdään globaaleilla alustoilla ja mobiileissa, virtuaalisissa tai väliaikaisissa verkostoissa ja ilman perinteistä työntekijä-työnantaja-suhdetta	•Miten järjestetään yhteiskunnan turvaverkot, jos perinteiset hyvinvointiyhteiskunnan rajanvedot ja säännöllisyydet hämärtyvät ja muuttuvat neuvoteltaviksi? •Miten järjestetään muun muassa työterveys, työsuojelu, toimintakyvystä huolehtiminen tai edunvalvonta, jos työnantajaa ei perinteisessä mielessä enää ole ?
Kun toimeentulo rakentuu useista puroista ja kun työ ei enää ole pääasiallinen väylä kiinnittyä yhteiskuntaan	•Miten ihminen kiinnittyy yhteiskuntaan, jos ei työn kautta ja miten uudenlaisia, merkityksellisiä tapoja olla osana yhteiskuntaa tulisi tukea?
Kun työ polarisoituu korkean ja matalan tuottavuuden ja osaamisen töiksi	•Miten luodaan edellytykset kaikkien Suomessa asuvien ihmisten pärjäämiselle ja ehkäistään eriarvoistumiskehitystä? •Miten taataan lavea osaamispohja ja joustavat, yksilölliset osaamisen polut läpi elämän?
Kun työ ei enää tarkoita sitä, mitä se on perinteisesti tarkoittanut	•Miten työstä ja sen arvosta keskustellaan tai miten sitä mitataan nyt ja tulevaisuudessa?
Kun digitaloudessa skaalaedut voivat olla valtavia ja tekoälyinvestoinneista saatavat edut nopeita ja radikaaleja	•Pitäisikö luovaa tuhoa eli vanhojen yritysten ja ammattien katoamista ja uusien kehittymistä nopeuttaa ja miten helpotetaan uuden toiminnan käynnistämistä yrityksissä tai uuden työn ja tekemisen löytymistä yksilölle?

VALTIONEUVOSTON KANSLIA

Kiitos!

Lisätietoja:
Erityisasiantuntija Kaisa Oksanen
Politiikka-analyysiyksikkö
Valtioneuvoston kanslia
kaisa.oksanen@vnk.fi
0504659495

